
ODABRANE PRESUDE EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA ZA 2019. GODINU

Izdavač:

Kuća ljudskih prava Zagreb
Selska cesta 112 a/c, 10000 Zagreb
www.kucaljudskihprava.hr

Za izdavača:

Ivan Novosel

Autorica:

Tea Dabić

Lektura i korektura:

Tina Đaković

Dizajn i prijelom:

Radnja, www.radnja.hr

Zagreb, prosinac 2019.

Kuća ljudskih prava je Centar znanja u području zaštite i promicanja ljudskih prava u okviru Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva.

Izdavanje ove publikacije omogućeno je financijskom podrškom Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Kuće ljudskih prava Zagreb i nužno ne izražava stajalište donatora.

Kuća ljudskih prava Zagreb je organizacija za ljudska prava osnovana 2008. godine kao mreža organizacija civilnog društva s ciljem zaštite i promicanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Vizija KLJP-a je izgradnja demokratskog, pluralističkog i inkluzivnog društva utemeljenog na vrijednostima zaštite ljudskih prava, vladavine prava, socijalne pravde i solidarnosti. Istraživanjem, monitoringom, javnim zagovaranjem i edukacijama, KLJP doprinosi zaštiti, promicanju, razvitku i unapređivanju ljudskih prava i temeljnih sloboda. Objavljivanjem godišnjih pregleda stanja ljudskih prava, tematskih izvještaja i podnesaka doprinosimo izradi kvalitetnijih zakona i javnih politika.

**PREGLED ODABRANIH
PRESUDA EUROPSKOG
SUDA ZA LJUDSKA
PRAVA PROTIV
HRVATSKE ZA 2019.
GODINU**

1

PRESUDA NARODNI
LIST PROTIV HRVATSKE
(BROJ ZAHTJEVA 2782/12)

2

PRESUDA ULEMEK
PROTIV HRVATSKE
(BROJ ZAHTJEVA 21613/16)

3

PRESUDA ŠKRLJ
PROTIV HRVATSKE
(BROJ ZAHTJEVA 32953/13)

4

PRESUDA ČUTURA
PROTIV HRVATSKE
(BROJ ZAHTJEVA 55942/15)

PREGLED ODABRANIH PRESUDA EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA PROTIV HRVATSKE ZA 2019. GODINU

Kuća ljudskih prava Zagreb izradila je pregled četir odabrane presude Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud), koje su ili donesene ili postale konačne u 2019. godine, u cilju informiranja šire javnosti o sadržaju donesenih odluka. Imajući na umu da su domaći sudovi dužni tumačiti nacionalno pravo u skladu s izraženim zaključcima, utvrđenjima i praksom Europskog suda, od ključne je važnosti poznavanje i razumijevanje judikature Europskog suda.

Presude Europskog suda imaju veliki utjecaj na sve države članice potpisnice Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Konvencija)¹, a ne samo u odnosu na tuženu državu. Naime, presude Europskog suda daju mjerodavan prikaz o tome što predstavlja povredu ljudskih prava kako bi se spriječila kršenja prava drugih pojedinaca u budućnosti. Upravo zbog navedenog važno je ne samo utvrditi neku povredu već poduzeti sve što je potrebno kako bi se spriječile takve i/ili slične povrede u budućnosti.

1 Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10), link dostupan na: [https://www.zakon.hr/z/364/\(Europska\)-Konvencija-za-zaštitu-ljudskih-prava-i-temeljnih-sloboda](https://www.zakon.hr/z/364/(Europska)-Konvencija-za-zaštitu-ljudskih-prava-i-temeljnih-sloboda)

Stoga, možemo reći da presuda ima dva života - prvi - njezinim donošenjem deklarira se neka od konvencijskih povreda, a drugi je njezina pravilna implementacija. Prema tome, donošenje presude nije kraj kako se često u javnosti smatra i percipira, već početak složenog procesa koji od tužene države zahtijeva identificiranje uzroka povrede, detektiranje mjera koje je nužno provesti kako bi se otklonila povreda konkretnog podnositelja a i spriječile iste i/ili

slične povrede u budućnosti. To za konkretnu državu može značiti izmjenu zakonodavstva, prakse, politika kako bi se spriječila takva buduća kršenja.

Nadzor nad izvršenjem presuda Europskog suda u nadležnosti je Odbora ministara Vijeća Europe kako je to određeno člankom 46. Konvencije. Proces izvršenja presuda Europskog suda započinje nakon konačnosti presude. Po konačnosti presude ona se prosljeđuje Odboru ministara. U toj prvoj fazi, u roku od 6 mjeseci od konačnosti presude, tužena država dužna je dostaviti Odboru ministara Akcijski plan koji je izrađen u suradnji s Odjelom za izvršenje presuda, kojim se utvrđuje što je sve država dužna poduzeti kako bi se presuda u cijelosti implementirala.

Odbor ministara 2006.g. usvojio je *Pravila Odbora ministara za nadzor izvršenja presuda i uvjeta prijateljskih nagodbi*, koja su dopunjena 2017.g. na 1275. sastanku zamjenika ministara, kojim je organizacijama civilnog društva (u daljnjem tekstu: OCD) i nezavisnim institucijama dana mogućnost da posreduju u postupku izvršenja odluka Europskog suda. Prema Pravilu 9.2. Odbor ministara ima pravo razmotriti svaku obavijest nevladinih organizacija, kao i nacionalnih institucija za promicanje i zaštitu ljudskih prava, u pogledu izvršenja presuda iz članka 46. stavka 2. Konvencije.”

Dakle, zamjenici ministara prepoznali su važnost OCD-a u dijelu da, ukoliko vlasti ne izvršavaju svoje obveze proizašle iz presude, svojim intervencijama ukažu ili na manjkavost predloženih mjera ili na to da su navedene mjere nezadovoljavajuće odnosno u praksi neprimjenjive. Dakle uloga OCD-a može biti dvojaka: s jedne strane da vrše pritisak na vlasti koje

nevoljko izvršavaju presudu i pomoći vladinim dužnoscima svojim savjetima i prijedlozima na mjere koje bi bilo nužno provesti kako bi se predmetna odluka u potpunosti implementirala. S druge strane, mogu a priori identificirati ono što je potrebno kako bi se presuda implementirala odnosno u odnosu na već poduzete mjere ukazati postiže li se tim mjerama zaista promjena.

Međutim, samo je nekoliko nevladinih organizacija iskoristilo ovu priliku. Nevladine organizacije svake godine podnesu između 70 i 90 komunikacija u usporedbi sa cca 6.160 slučaja koji su bili u tijeku u 2018. godini². U 2019. godini podneseno je više od 100 komunikacija³. Za usporedbu u 2018. godini bilo je podneseno samo 64 komunikacije. Sve veći broj rezultat je napora nevladinih organizacija i aktivnosti Odjela za izvršenje presuda Europskog suda da podignu svijest o važnosti izvršenja presuda.

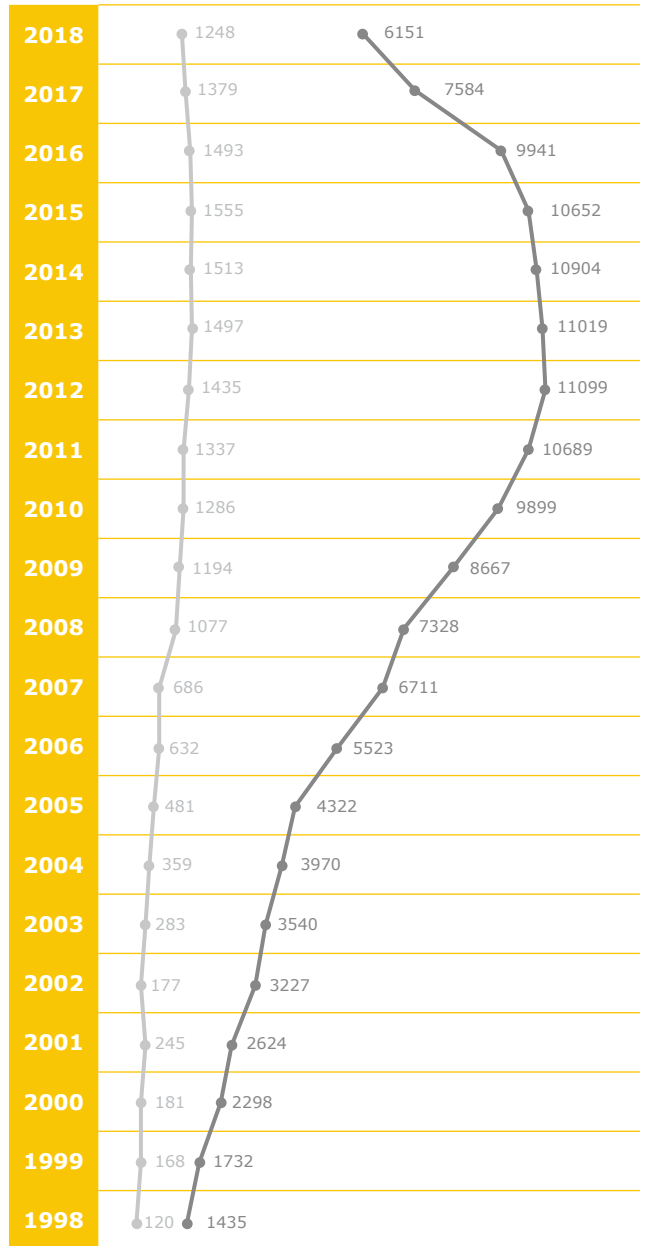
*E.4. Civil society contributions

Year	Contributions from Non-Governmental Organisations (NGO) or National Human Rights Institutions (NHRI)	States concerned
2018	64	19
2017	79	19
2016	90	22
2015	81	21
2014	80	21
2013	81	18
2012	47	16
2011	47	12

² 12th Annual Report of the Committee of Ministers 2018, link dostupan na: <https://rm.coe.int/annual-report-2018/168093f3da>

³ Council of Europe, Execution of ECHR Judgments, Twitter account: https://twitter.com/COE_Execution

A.2. Pending cases

—●— Leading cases pending
 —●— Total number of pending cases

S tim u vezi, Kuća ljudskih prava Zagreb podnijela je dvije komunikacije Odboru ministara i to u predmetu Skendžić i drugi protiv Hrvatske te Šečić i drugi protiv Hrvatske. Više o navedenim predmetima i podnesenim komunikaciji moguće je vidjeti na stranici Odjela za izvršenje presuda Europskog suda.

OSVRT NA REPUBLIKU HRVATSKU

Prema podacima sa web stranice Odjela za izvršenje presuda Europskog suda, ukupni broj predmeta koji su u tijeku pred Odborom ministara iznosi 84, od kojih je 36 klasificirano kao "vodeći (eng. Leading)" predmeti. Vodeći predmeti su oni koji ukazuju na nove sustavne i strukturne probleme koji zahtijevaju usvajanje novih općih mjera kako bi se izbjeglo ponavljanje kršenja koje je utvrdio Europski sud, za razliku od "repetativnih (eng. Repetitive)" koji se svrstavaju u već formiranu grupu presuda iste problematike.

Predmeti koji su u fazi izvršenja pred Odborom ministara obuhvaćaju širok spektar kršenja prava iz Konvencije, s time da se većina neriješenih predmeta tiče povrede članka 6. Konvencije (pravo na pošteno suđenje), koje se odnosi na kaznene postupke, konkretno pravo na pristup sudu uslijed neučinkovitog funkcioniranja pravosuđa. Neki od predmeta su - Hodžić protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 28932/14); Gregačević protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 58331/09); Petrina protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 31379/10); Dvorski protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 25703/11); Sanader protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 66408/12); Zahirović protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 66408/12) te Erkapić protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 51198/08). Druga skupina predmeta odnosi se na neučin-

kovitu istragu čime je došlo do povrede članka 3. Konvencije u proceduralnom smislu. Neki od predmeta su - Šečić protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 40116/02); Mađer protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 56185/07); M.M. protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 10161/13); Đurđević protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 52442/09), V.D. protiv Hrvatske (broj zahtjeva 15526/10) te Dolenc protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 25282/06).

Treća veća skupina predmeta obuhvaća slučajeve koji se tiču neuspjeha domaćih vlasti da podnositeljima pruže odgovarajuću zaštitu od napada na njihov fizički integritet čime je došlo do povrede iz članka 8. Konvencije (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života). Neki od predmeta su sljedeći: M.M. protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 10161/13); Sandra Janković protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 38478/05); A. protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 55164/08).

Međutim, bitno je za naglasiti i kako su presude Europskog suda dovele su do različitih reformi i poboljšanja u Hrvatskoj, posebice u vezi s reorganizacijom pravosudnog sustava radi poboljšanja učinkovitosti sudova kao što je reforma zemljišnoknjižnog sustava radi smanjenje prekomjernog trajanja zemljišnoknjižnih postupaka u skladu sa zahtjevom "razumnog roka" (presuda Buj protiv Hrvatske, broj zahtjeva: 24661/02); školovanje romske djece odnosno ukidanje izdvajanja romske djece u posebne razrede (presuda Oršuš i drugi protiv Hrvatske - broj zahtjeva: 15766/03), jednakost u postupanju posvojitelja i bioloških roditelja u vezi s porodičnim dopustom i pripadajućim doplatcima nakon usvajanja Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama iz 2009.g. (predmet Topčić protiv Hrvatske, broj zahtjeva: 19391/11); istrage ratnih zločina prema kojima se osigurava da istrage ratnih zločina provode neovisne

policijske jedinice (Skendžić i drugi protiv Hrvatske - broj zahtjeva: 16212/08); donošenje Protokola o postupanju u slučajevima zločina iz mržnje te osnivanje Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje (Šečić i drugi protiv Hrvatske, broj zahtjeva: 40116/02).

Iz gore svega izloženog, razvidna je važnost i doseg presuda Europskog suda za ljudska prava kao i njihova pravilna implementacija. Stoga, kao što je i uvodnom dijelu navedeno, prikazom odabranih presuda Europskog suda, ukazuje se na neke od postojećih problema s kojima se građani i dalje susreću i za koje će biti potrebno donijeti nove mjere, sudske prakse ili možda čak zakone, kako bi se spriječila takva kršenja u budućnosti.

Riječ je o sažetom prikazu koji za svaku presudu obuhvaća sažetak činjeničnog stanja, isticanje konvencijske povrede te odluku suda o dopuštenosti zahtjeva.

PRESUDA NARODNI LIST PROTIV HRVATSKE (BROJ ZAHTJEVA 2782/12)

Dana 8. studenog 2018. g. Europski sud donio je odluku da je Republika Hrvatska povrijedila pravo izdavača tjednika Narodni list d.d. iz Zadra, na slobodu izražavanja zajamčenu člankom 10. Konvencije zato što je na temelju sudskih odluka domaćih sudova tjednik morao platiti sucu Županijskog suda u Zadru odštetu u iznosu od 50.000,00 kn zbog objave članka kojim je kritiziran sudac. Navedena presuda postala je konačna dana 18. ožujka 2019.g.

ČINJENIČNO STANJE

U listopadu 2008 godine, tjednik Narodni list objavio je članak zajedno sa fotografijom pod naslovom "Suca B. treba prikovat na stup sramote" u kojem je kritiziran zbog prisustva otvaranju dnevnih novina kontroverznog lokalnog poduzetnika te nezakonitog izdavanja naloga za pretragu prostorija Narodnog lista dvije godine ranije, zbog navodno neovlaštenog snimanja sutkinje Z.S.K. ispred zgrade suda. Nakon objave članka, sudac B.B. tražio je od tjednika da objavi ispriku, što je tjednik odbio zbog čega je protiv tjednika pokrenut parnični postupak radi naknade štete zbog povrede prava osobnosti. Općinski sud u Benkovcu dosudio je sucu B.B. odštetni zahtjev u iznosu od 50.000,00 kn na ime povrede prava osobnosti, što je Županijski sud u Splitu potvrdio. Ustavni sud je odbio ustavnu tužbu navodeći da sloboda izražavanja nije apsolutna već da podliježe ograničenjima propisanim Ustavom i zakonima, kao što su zaštita dostojanstva, časti i ugleda.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 10. Konvencije, tjednik je prigovarao da mu je dosudom naknade štete sucu zbog povrede prava osobnosti povrijeđena sloboda izražavanja. U zahtjevu je tjednik istaknuo tri prigovora: nedovoljna obrazloženost odluka domaćih sudova u dijelu ograničenje slobode izražavanja, neproporcionalno visoko dosuđen odštetni zahtjev te navodno uvredljiv sadržaj iz spornog članka.

ODLUKA SUDA

Europski sud utvrdio je da je miješanje u podnositeljivu slobodu izražavanja bilo propisano nacionalnim zakonima (Zakonom o medijima i Zakonom o obveznim odnosima) i kao takvo težilo legitimnom cilju zaštite ugleda suca, međutim da nije bilo nužno u demokratskom društvu.

Kriterij "nužno u demokratskom društvu" objašnjeno je u presudi Europapress Holding d.o.o. protiv Hrvatske (broj zahtjeva 25333/06), na koju je uputio Europski sud. Sud tako mora utvrditi je li miješanje kojemu se prigovara doseglo određenu razinu ozbiljnosti koja dovodi u pitanje osobno uživanje prava na privatni život, te je li bilo u skladu s prevladavajućom društvenom potrebom, pri čemu države imaju određenu slobodu procjene postojanja takve potrebe.

Također, sud je utvrdio da mediji imaju važnu ulogu u demokratskom društvu. Istaknuo je da, iako mediji ne smije prekoračiti određene granice, posebno u pogledu prava i ugleda drugih, njihova je dužnost da u skladu sa svojim pravima i obvezama, pružaju informacije i ideje o svim pitanjima od javnog interesa. Dakle, ne postoji samo obveza medija da takve informacije pruži već i pravo javnosti da ih primi. U pitanja od javnog interesa svakako podpadaju pitanja koja se odnose na funkcioniranje sudbene vlasti.

Imajući na umu da se predmetni slučaj odnosi na slobodu medija, a sporni članak na pitanje od javnog interesa, Europski sud je ponovio da ima slučajeva kad je potrebno zaštititi sudebnu vlast od iznimno štetnih i neosnovanih napada s obzirom na važnost povjerenja u taj sustav i činjenicu da suci ne smiju javno reagirati na takve napade. Međutim, to ne može dovesti do zabrane izražavanja mišljenja pojedinaca o pitanjima od javnog interesa povezanim s funkcioniranjem pravosudnog sustava ili do zabrane bilo kakvog kritiziranja sudbene vlasti uobičajenih u vrijednosne sudove koji imaju dostatan činjenični temelj.

Stoga, zadaća je Europskog suda bila da utvrdi da li je sporni članak činjenično utemeljen ili predstavlja vrijednosni sud.

Sud je prihvatio zaključak domaćih sudova da je sporni članak sadržavao vrijednosne sudove. Međutim, domaći sudovi nisu ispitivali jesu li ti vrijednosni sudovi bili činjenično utemeljeni. Premda je članak sadržavao vrlo oštre kritike, pretjerivanje i grubu metaforu, Europski sud nije smatrao da je članak bio uvredljiv jer sarkastični navodi nisu nespojivi sa slobodom izražavanja.

Sud je ponovio kako suci mogu biti kritizirani u okviru dopuštenih granica, a kada djeluju u službenom svojstvu mogu biti predmet šire kritike od kritike kojoj se mogu izložiti obični građani. Uzimajući sve navedeno u obzir, Europski sud je utvrdio da je dosuđena naknada štete bila nerazmjerna težini povrede ugleda suca. Naime, sud smatra da šteta ugledu suca nije bila toliko ozbiljna da bi opravdala iznos naknade neimovinske štete od 50.000,00 kuna, jer hrvatski sudovi dosuđuju 2/3 tog iznosa za duševne boli zbog smrti brata/sestre.

Tako visok iznos naknade mogao bi odvratiti građane od otvorene rasprave o pitanjima od javnog interesa.

PRAVIČNA NAKNADA

Tjednik Narodni list nije podnio specificiran zahtjev za pravičnom naknadom štete navodeći da su pobijane presude domaćih sudova rezultirale „podložnom uređivačkom politikom“ Narodnog lista i trajnom samocenzurom njegovih novinara. Upravo zbog navedenog, tjednik Narodni list pozvao je Europski sud da donese diskrecijsku odluku u pogledu pravične naknade uzimajući u obzir trajne posljedice koje su nanesene demokratskim slobodama u Hrvatskoj, a koje su vidljive kroz autocenzuru i strah novinara.

S obzirom da temeljem Pravila 60. Poslovnika Europskog suda za ljudska prava, podnositelj koji želi, u slučaju da Europski sud utvrdi povredu njegovih prava zaštićenih Konvencijom, ostvariti naknadu štete, mora iznijeti određeni zahtjev o tome. Budući da podnositelj nije specificirao zahtjev, Europski sud nije mogao odlučiti o naknadi štete kao i troškovima postupka.

S druge strane, što se tiče neimovinske štete koja po prirodi nije podložna preciznom izračunavanju, a da Pravilo 60 Poslovnika ne sprečava Europski sud da o istoj odluči na temelju diskrecijske odluke. Zbog navedenog, Europski sud je na ime ne imovinske štete podnositelju dosudio iznos od 5.000,00 EUR uvećan za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na taj iznos.

PRESUDA ULEMEK PROTIV HRVATSKE (BROJ ZAHTJEVA 21613/16)

Dana 31. listopada 2019.g. Europski sud donio je presudu kojom je utvrdio povredu članka 3. Konvencije u odnosu na neodgovarajuće uvjete smještaja podnositelja u Zatvoru u Zagrebu koji su dosegli razinu ponižavajućeg postupanja prema njemu, dok povreda članka 3. Konvencije nije utvrđena u odnosu na uvjete podnositelja u Kaznionici u Glini.

Ova presuda još nije konačna u trenutku pisanja ove analize. Postat će konačna ukoliko niti jedna od strana u postupku u roku od tri mjeseca od dana objave presude ne podnese zahtjev za preispitivanje presude pred Velikim vijećem.

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva presudom Županijskog suda u Zagrebu od 2. ožujka 2010.g. osuđen je na godinu i šest mjeseci zatvora zbog kaznenog djela pomaganja i poticanja pljačke. Podnositelj je izdržavao zatvorsku kaznu u zagrebačkom zatvoru od 12. svibnja do 8. lipnja 2011.g., kada je premješten u Kaznionicu u Glini. Podnositelj je s izdržavanja kazne pušten uvjetno dana 28. rujna 2012. godine.

Nakon puštanja iz zatvora, podnositelj je obavijestio Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu (u daljnjem tekstu: ODO) da namjerava podnijeti tužbu radi naknade štete protiv Republike Hrvatske zbog neadekvatnih uvjeta u zagrebačkom zatvoru i kaznionici u Glini. Prije podnošenja zahtjeva za naknadu štete, podnio je zahtjev za mirnim rješenjem spora ODO-u, u skladu s obvezama prema nacionalnom pravu. ODO je obavijestilo podnositelja zahtjeva da smatra njegov zahtjev neutemeljenim i odbio prijedlog o nagodbi.

Dana 26. lipnja 2013. podnositelj zahtjeva podnio je tužbu Općinskom građanskom sudu u Zagrebu tražeći naknadu štete zbog neadekvatnih uvjeta u zagrebačkom zatvoru i kaznionici u Glini, dodatno navodeći da je za vrijeme izdržavanja kazne u Glini bio neopravdano odvojen od drugih zatvorenika tijekom devedeset dana, da mu je neopravdano uskraćena mogućnost da se upozna s I.P. prije njihovog braka te da mu je bila uskraćena mogućnost privremenog otpusta radi posjeta bolesnom ocu. U odgovoru na tužbu ODO je tvrdio da je podnositelj zahtjeva bio smješten u odgovarajućim uvjetima u dva zatvorska objekta i da nije bilo neopravdano ograničenje njegovih prava. Općinski građanski sud u Zagrebu odbio je podnositeljev zahtjev kao neosnovan s obrazloženjem da nije dokazao da je pretrpio bilo kakvu štetu u vezi s njegovim boravkom u zatvoru. Županijski sud u Zagrebu potvrdio je presudu Općinskog građanskog suda u Zagrebu, dok je Ustavni sud odbio ustavnu tužbu kao neosnovanu navodeći da pobijane presude sadrže jasno i valjano obrazloženje, a u primjeni i tumačenju mjerodavnog prava nije utvrđena arbitrarnost ili samovoljnost.

Uvjeti u zatvoru u Zagrebu

Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je prilikom boravka u Zatvoru u Zagrebu bio smješten zajedno sa sedam, a ponekad i osam ljudi, u ćeliju s 21,10 m². U ćeliju nije imao odgovarajući sanitarni čvor budući da je unutar ćelije smješten i sanitarni čvor veličine 1,57 m². Sanitarije su bile samo djelomično pregrađene od ostatka ćelije. Hrana je bila posluživana u ćeliji, iako je iz sanitarnog čvora neprestano smrdjelo. Zatvorenicima je bilo dopušteno da sat vremena hodaju izvan ćelije, a ostatak vremena su proveli zaključani u ćeliji. Zatvorenici nisu imali odgovarajuće higijenske i sanitarne prostore, poput tuširanja, te u zatvoru u Zagrebu nisu organi-

zirane rekreacijske ili profesionalne aktivnosti. Ćelija nije bila klimatizirana i imala je samo vrlo ograničen pristup dnevnoj svjetlosti.

Suprotno od onoga što je podnositelj naveo, Vlada je istaknula kako su zatvorenici imali mogućnost dva sata vježbanja na otvorenom, da su bili opskrbljeni svim odgovarajućim higijenskim i sanitarnim uređajima, te da je higijena u ćeliji bila odgovarajuća.

Uvjeti Kaznionice u Glini

Prema navodima podnositelja zahtjeva, bio je smješten u nekoliko ćelija, ovisno o veličini i broju zatvorenika. Ćelije su bile pretrpane. Zatvorenicima je nedostajala osnovna higijenska i sanitarna oprema. Nisu mu bile ponuđene nikakve profesionalne aktivnosti. Zlostavljali su ga i napadali drugi zatvorenici, pa se odvojio od njih i držao u izolaciji. Nije mu bilo dopušteno posjetiti bolesne članove obitelji, niti su mu bili dopušteni bračni posjeti dok se nije oženio svojom partnericom. Iako mu je bilo potrebno hitno stomatološko liječenje, podnositelj ističe da je isto neopravdano kasnilo pet mjeseci.

Podnositelj je na vlastiti zahtjev zbog straha od napada drugih zatvorenika bio smješten u ćeliju za poseban tretman u razdoblju od 20. rujna do 19. prosinca 2011. Površina ćelije je 11,70m² te je sanitarni čvor bio odvojen od ostataka ćelije pregradom.

Suprotno od onog što je podnositelj naveo, Vlada je tvrdila da je podnositelj zahtjeva za vrijeme svog boravka u kaznionici u Glini imao dovoljno sanitarnih i higijenskih potrepština i da je imao na raspolaganju odgovarajuće rekreacijske i obrazovne (knjižnične) aktivnosti. Konkretno, zatvorenicima je bilo dopušteno dva sata vježbanja na otvorenom i bavili su se razli-

čitim sportskim aktivnostima. Štoviše, podnositelju je pružen odgovarajući medicinski tretman. Od 4. listopada 2011.g., tijekom zatvora je devet puta posjetio stomatologa i pruženo mu je psihijatrijsko liječenje, posebice jer je i prije zatvora bio psihijatrijski liječen.

Za vrijeme boravka u ćeliji za poseban tretman, podnositelj je imao omogućen pristup svježem zraku i dnevnoj svjetlosti. Također, prema navodu Vlade, imao je svako jutro mogućnost jednosatnog vježbanja na otvorenom.

Vlada je dodatno istaknula da je podnositelj zahtjeva dobio mogućnost primanja paketa i posjeta dok je bio u zatvoru. Jedino ograničenje u tom pogledu bilo je postavljeno u odnosu na posjete I.P., koja u vrijeme zatvora podnositelja zahtjeva nije mogla dokazati da su partneri. Međutim, na zahtjev podnositelja zahtjeva, zatvorske su vlasti dopustile podnositelju da oženi dotičnu osobu i nakon toga su mu u više navrata bile omogućene posjete. Vlada je također objasnila da su početni zahtjevi podnositelja zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu te posjete izvan zatvora, bili ograničeni zbog činjenice da su još uvijek u tijeku bila tri odvojena kaznena postupka protiv njega. Međutim, do kraja zatvorske kazne, bio mu je dopušten kratki posjet izvan zatvora kako bi vidio svoju obitelj.

PRIGOVORI

Podnositelj zahtjeva prigovorio je na neodgovarajuće uvjete smještaja u Zatvoru u Zagrebu i u Kaznionici u Glini, čime je došlo do povrede članka 3. Konvencije. Također, podnositelj je prigovorio da su zatvorske vlasti neopravdano ograničile pravo na posjete njegove partnerice I.P. tijekom prvih šest mjeseci boravka u Kaznionici u Glini kao i njegove kontakte s obitelji,

čime je došlo do povrede iz članka 8. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Boravak podnositelja zahtjeva u zatvoru u Zagrebu

Europski sud se u obrazloženju svoje odluke pozvao na presudu Longin protiv Hrvatske (broj zahtjeva 49268/10) budući da je podnositelj zahtjeva 2011. godine bio smješten u zagrebački zatvor, što je otprilike isto razdoblje ispitivano u predmetu Longin vezano za uvjete u pritvoru.

Kao dodatni argument, Europski sud je izrazio zabrinutost zbog uvjeta pritvora u zagrebačkom zatvoru koji su izrazili Pučka pravobraniteljica te Odbor Vijeća Europe za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja u svom izvješću (CPT).

Europski sud je zaključio da je u utvrđenim okolnostima, pritvor kod podnositelja zahtjeva mogao stvoriti osjećaje tjeskobe i inferiornosti koji su ga mogli poniziti i ponižavati. Stoga, posebno s obzirom na činjenicu da ograničenjima nije nadoknađena sloboda kretanja tijekom dana, Sud smatra da su uvjeti pritvora podnositelja zahtjeva u zagrebačkom zatvoru bili ponižavajući postupci koji nisu u skladu sa zahtjevima iz Konvencije, slijedom čega je Europski sud utvrdio povredu iz članka 3. Konvencije.

Boravak podnositelja zahtjeva u Kaznionici u Glini

U kaznionici u Glini uvjeti zatvora podnositelja bitno su se razlikovali tijekom boravka u različitim ćelijama i zatvorskim režimima. Sud procjenjuje da je tijekom većeg dijela boravka u kaznionici u Glini podnositelj imao na raspolaganju ćelije veličine 3,1m² do 4,11m², dok je

posljednjih deset dana bio u ćeliji veličine manje od 3m².

Europski sud navodi, da prostorni faktor, iako važan u procjeni adekvatnih uvjeta, mora biti povezan s drugim aspektima neprimjerenih fizičkih uvjeta zatvora kako bi predstavljao kršenje članka 3. Konvencije.

S tim u vezi, Europski sud primjećuje da je podnositelju zahtjeva tijekom boravka u kaznionici u Glini bilo dopušteno kretanje van ćelije pretežno tijekom dana, da je redovito dobivao toaletne potrepštine; da mu je bilo dopušteno primiti pakete izvan zatvora; da je hrana bila pod stalnim nadzorom, redovita i raznolika; i da je podnositelj zahtjeva bio uključen u aktivnosti izvan ćelije.

Također Europski sud napominje da je CPT tijekom posjete 2012.g. primijetio da u zatvoru u Glini nije bilo prenapučenosti i da su uvjeti zatvora, posebno u novoizgrađenom dijelu zatvora, u cjelini bili zadovoljavajući. U tim okolnostima, Europski sud nije našao da su uvjeti zatvora podnositelja zahtjeva u kaznionici u Glini suprotni članku 3. Konvencije.

Medicinsko liječenje

Vezano za podnositeljevo stomatološko liječenje za koje je tvrdio da mu je bilo hitno potrebno, a da je neopravdano kasnilo pet mjeseci. Europski sud je utvrdio da nema dokaza da je podnositeljevo liječenje bilo hitno, a da je tijekom cijelog razdoblja u kojem je čekao liječenje bio pod stalnim medicinskim nadzorom. Štoviše, Europski sud navodi da je podnositelj stomatologa vidio ukupno devet puta i da ništa ne sugerira da je provedeni tretman bio neodgovarajući, zbog čega nije došlo do povrede članka 3. Konvencije.

Smještaj u ćeliji za poseban tretman

Europski sud je naglasio da se ne može reći da je u predmetnom razdoblju podnositeljev režim zatvora predstavljao samicu, odnosno potpunu izolaciju. U ovom razdoblju podnositelj zahtjeva bio je odvojen od ostalih zatvorenika na temelju svog zahtjeva za zaštitu od navodnih prijetnji drugih zatvorenika. Sud navodi da su mu, suprotno tvrdnjama podnositelja zahtjeva, tijekom odvajanja od ostalih zatvorenika bili dozvoljeni posjeti članova njegove obitelji i čak mu je bilo dopušteno da se vjenča u zatvoru. Nadalje, tijekom dotičnog razdoblja, njegova supruga imala je i bračni posjet. Zbog sve gore navedenog, Europski sud je zaključio da uvjeti njegova boravka u ćeliji za poseban tretman ne predstavljaju kršenje članka 3. Konvencije.

Ograničenje kontakata sa članovima obitelji i partnericom

Europski sud nije našao povredu članka 8. Konvencije vezano za pritužbu podnositelja da mu je za vrijeme boravka u kaznionici u Glini bio neopravdano i nerazmjerno ograničen kontakt sa članovima obitelji. Naime, Europski sud je zaključio da prije podnositeljevog braka s I.P. zatvorske vlasti opravdano su je svrstale u kategoriju ostalih osoba budući da podnositelj nije mogao dokazati da se nalaze u izvanbračnoj zajednici. Štoviše, I.P. je bila evidentirana u policijskim evidencijama kao počiniteljica kaznenog djela, što je razumno opravdanje za odluku zatvorskog sustava da joj ograniče kontakt s podnositeljem. Nakon što je podnositelju omogućeno da se oženi za vrijeme izdržavanja kazne, Europski sud ističe da je posljedično podnositelj dobio pravo da I.P. vidi kao člana njegove obitelji.

U odnosu na pritužbu podnositelja da mu nije bilo dopušteno posjetiti bolesnog oca, Europski sud ponavlja da članak 8. Konvencije ne osigurava osobi u zatvoru bezuvjetno pravo napuštanja zatvora radi posjeta bolesnom rođaku. Na domaćim vlastima je da ocijene osnovanost svakog zahtjeva. Provjera Europskog suda ograničena je na razmatranje osporenih mjera u kontekstu prava podnositelja zahtjeva iz Konvencije, uzimajući u obzir slobodu procjene koja je ostavljena državama ugovornicama. Slijedom navedenog, Europski sud utvrđuje da nema povrede iz članka 8. Konvencije.

PRAVIČNA NAKNADA

Podnositelju je dosuđen iznos od 1.000,00 Eura na ime neimovinske štete, te iznos od 2.890,00 Eura na ime troškova postupka.

3

PRESUDA ŠKRLJ PROTIV HRVATSKE (BROJ ZAHTJEVA 32953/13)

Dana 11. srpnja 2019. Europski sud donio je presudu kojom je utvrdio da je podnositelju zahtjeva povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno člankom 6. Konvencije zbog propusta suca da se izuzme od suđenja u predmetu, iako je bio svjestan okolnosti koje zahtijevaju njegovo izuzeće. Presuda je postala konačna dana 11. listopada 2019.g.

ČINJENICE

Pred Prekršajnim sudom u Pazinu vođena su dva postupka protiv podnositelja radi počinjenja prometnih prekršaja u kojima je sudio isti sudac. U prvom postupku, u lipnju 2012.g. podnositelj je putem odvjetnika zatražio izuzeće suca zbog postojanja okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost budući da je isti radio s podnositeljevom majkom koja je bila predsjednica suda na kojem je radio. Nakon što je sudac saznao da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće, zastao je s radom na predmetu te dao pisanu izjavu Predsjedniku Prekršajnog suda u Pazinu u kojem je potvrdio navode podnositelja te predložio da se zahtjev za izuzeće prihvati budući da je postojao animozitet između njega i majke podnositelja zahtjeva zbog čega su često dolazili u sukob. Međutim, svega nekoliko dana kasnije, u drugom postupku taj se sudac nije izuzeo već je zakazao raspravu. Prije održavanja rasprave, podnositelj je putem odvjetnika uputio fax Prekršajnom sudu u Pazinu, u kojem je tražio izuzeće suca zbog istih razloga koji su i ranije isticani. Prema navodima Vlade, Prekršajni sud u Pazinu nikada nije zaprimio taj fax. Na raspravi koja je održana u srpnju 2012.g., podnositelj kao ni njego odvjetnik nisu se pojavili te je sudac održao raspravu u odsutnosti okrivljenika te donio osuđujuću presudu i podnositelju izrekao novčanu kaznu.

PRIGOVORI

Podnositelj zahtjeva prigovarao je da u postupku za prekršaj protiv njega nije sudio nepristrani sud zbog čega je došlo do povrede iz članka 6. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Europski sud se u obrazloženju svoje odluke pozvao na stajališta izražena u presudi Denisov protiv Ukrajine (broj zahtjeva 76639/11), u kojoj je pobliže određen kriterij "nepristranosti". U pravilu, nepristranost označava odsutnost predrasuda ili pristranosti. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, postojanje nepristranosti u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije, mora se utvrditi prema; (i) subjektivnom testu, pri čemu se mora voditi računa o osobnom uvjerenju i ponašanju određenog suca - je li sudac imao bilo kakve osobne predrasude ili pristranosti u određenom slučaju i (ii) objektivnom testu, odnosno utvrđivanjem je li, osim osobnog ponašanja bilo kojeg od njegovih članova, sam sud, između ostalog, njegov sastav pružio dovoljna jamstva za isključenje bilo kakve sumnje u njegovu nepristranost.

Europski sud primjećuje kako je konkretni sudac samo nekoliko dana ranije bio svjestan okolnosti koje opravdavaju njegove izuzeće u drugom predmetu te nije vjerojatno da se situacija u samo nekoliko dana mogla promijeniti, onako kako je to tvrdila Vlada. Prema mišljenju suda, konkretna situacija dovela je do opravdane sumnje u njegovu pristranost, a koje nisu bez objektivnog opravdanja i koje čak ukazuju na osobnu pristranost motiviranu sučevim animozitetom prema majci podnositelja zahtjeva. To više što sam podnositelj u zahtjevu za izuzeće nije navodio postojeći animozitet, već je isti prvi puta spomenut upravo od suca kada je prihvatio izuzeće u prvom predmetu.

Europski sud je ponovio da se svaki sudac za kojeg postoji legitimni razlog koji dovodi u sumnju njegovu nepristranost mora izuzeti

(Ramljak protiv Hrvatske, broj 5856/13, stavak 31., 27. lipnja 2017.). Suci trebaju održavati i provoditi visoke standarde ponašanja i osobno ih poštivati kako bi održali integritet pravosuđa. Svako kršenje takvih standarada umanjuje povjerenje javnosti u pravosuđe.

Europski sud dodatno je istaknuo, da u konkretnom slučaju, u kojem je sudac bio svjestan okolnosti koje opravdavaju njegovo izuzeće, nije bilo potrebe odlučivati o tome je li podnositelj uistinu i podnio zahtjev za izuzeće suca ili nije, već je sudac trebao odmah obavijestiti predsjednika suda i zatražiti otklon od rada na predmetu. Sama činjenica da je sudio sudac koji je i sam priznao postojanje okolnosti koje opravdavaju njegovo izuzeće, dovela je do umanjenja izgleda za poštenim suđenjem. Navedeni nedostatak nije ispravio niti Ustavni sud, iako je bio ovlašten ukinuti predmetnu odluku.

S obzirom na sve gore navedeno, Europski sud je utvrdio povredu čl. 6. st.1. Konvencije u odnosu na nepristranost suda.

PRAVIČNA NAKNADA

Podnositelj nije zahtijevao pravičnu naknadu slijedom čega ju Europski sud nije dodjelio.

PRESUDA ČUTURA PROTIV HRVATSKE (BROJ ZAHTJEVA 55942/15)

Dana 10. siječnja 2019. g. Europski sud donio je presudu kojom je utvrdio povredu podnositeljevog prava na slobodu, u postupku prisilnog smještaja u psihijatrijskoj ustanovi, čime je došlo do povrede članka 5. Konvencije.

ČINJENICE

Dana 14. siječnja 2014. godine Općinski sud u Ivanić Gradu donio je presudu kojom je podnositelj zahtjeva osuđen da je počinio kazneno djelo prijetnje u stanju neubrojivosti zbog paranoidne shizofrenije, radi čega mu je određen prisilan smještaj u psihijatrijskoj ustanovi. Dana 28. srpnja 2017.g., nakon šest mjeseci boravka u psihijatrijskoj ustanovi, psihijatrijska ustanova predložila je Županijskom sudu u Zagrebu produljenje prisilnog smještaja na osnovu toga što je liječenje počelo davati pozitivne rezultate, ali da je bilo kratko, pa je bilo potrebno daljnje liječenje. Na ročištu na kojem se odlučivalo o produljenju prisilnog smještaja podnositelju, svi prisutni (državni odvjetnik, psihijatrijska ustanova koja je predložila produljenje te odvjetnik podnositelja određen po službenoj dužnosti), usuglasili su se da podnositelju treba produljiti prisilni smještaj za daljnjih godinu dana. Tužitelju je prisilni smještaj produljen na daljnjih godinu dana.

PRIGOVORI

Podnositelj zahtjeva istaknuo je povredu članka 5. Konvencije u materijalnom i proceduralnom smislu koji se odnose na njegovo prisilno zatvaranje u psihijatrijskoj ustanovi te povredu članka 6. Stavka 1. Konvencije zbog nepristrasnosti suca žalbenog suda.

ODLUKA SUDA

Europski sud se u presudi pozvao na odluku u predmetu M.S. protiv Hrvatske (br. 2.), br. 75450/12 od 19 veljače 2015.g. u kojoj su izražena opća načela ocjenu osnovanosti prisilnog zatvaranja u psihijatrijskoj ustanovi. Sud tako naglašava da članak 5. stavak 1. točka (e) Konvencije pruža, između ostalog, postupovna jamstva koja se odnose na sudske odluke kojima se odobrava prisilna hospitalizacija podnositelja zahtjeva. Prema tome, postupak koji dovodi do prisilnog smještanja pojedinca u psihijatrijsku ustanovu mora nužno pružiti jasno učinkovita jamstva protiv samovolje s obzirom na ranjivost pojedinaca koji pate od mentalnih poremećaja. U tim slučajevima, sud je dužan dobro obrazložiti razloge kojima se opravdava bilo kakvo ograničenje njihovih prava.

U tome je kontekstu od presudne važnosti da dotična osoba ima pristup sudu i mogućnost da bude saslušana osobno ili, ako je potrebno, kroz neki oblik zastupanja. To između ostalog podrazumijeva da bi osoba koja je zatvorena u psihijatrijsku ustanovu zbog svog mentalnog stanja trebala, osim ako postoje posebne okolnosti, zaista dobiti pravnu pomoć u postupcima koji se odnose na produljenje odnosno ukidanje prisilnog smještaja.

U konkretnom slučaju, Europski sud je utvrdio da je odvjetnik po službenoj dužnosti, u postupku odlučivanja o produženju prisilnog smještaja pasivno zastupao podnositelja zahtjeva, te da s tim u vezi sudac koji je vodio postupak nije poduzeo nikakve mjere kako bi osigurao učinkovito zastupanje interesa podnositelja zahtjeva. To naročito jer na raspravi na kojoj se raspravljalo o pitanju produljenja smještaja podnositelja zahtjeva, punomoćnik T.Ž. nije podnio nikakav podnesak u njegovo ime niti je postavio bilo kakvo pitanje imajući na umu da takva odluka nije bila utemeljena na nijednom drugom stručnom mišljenju.

Nadalje, sud nije osigurao nazočnost podnositelja zahtjeva na usmenoj raspravi na kojoj se odlučivalo o produljenju prisilnog smještaja, iako nisu postojale nikakve naznake da podnositelj zahtjeva nije bio sposoban pratiti raspravu i iznijeti svoje mišljenje o produženju prisilnog smještaja. Nadležni sud nije osigurao ni nazočnost njegove obitelji na usmenoj raspravi.

S obzirom na sve gore navedeno, Europski sud je zaključio da nadležna nacionalna tijela nisu ispunila proceduralne uvjete potrebne za podnositeljevu daljnju prisilnu hospitalizaciju, kako se zahtijeva člankom 5. stavkom 1. točkom (e) Konvencije.

U odnosu na povredu članka 6. stavka 1. Konvencije, Europski sud nije našao povredu smatrajući da je ispitao glavna pravna pitanja postavljena u ovom zahtjevu u odnosu na povredu iz članka 5. stavka 1. Konvencije i da nema potrebe donositi zasebno rješenje o preostalim prigovorima.

PRAVIČNA NAKNADA

Europski sud je podnositelju dosudio iznos od 10.000 EUR na ime nematerijalne štete, te iznos od 1.730 EUR na ime troškova postupka.

KUĆA
LJUDSKIH
PRAVA
ZAGREB